

Rettelsesblad
(Forslagstiller ændret)

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en undersøgelse, som afdækker mulighederne for en genåbning af Illorsuit og Nuugaatsiaq. Undersøgelsen skal herunder, men ikke udelukkende, forholde sig til etableringen af et monitorerings- og varslingsystem, som en måde at sikre en genåbning af Illorsuit og Nuugaatsiaq på. Undersøgelsen skal tage udgangspunkt i resultaterne fra de igangværende screeningsundersøgelser, som GEUS foretager, når disse forelægges. (Medlem af Inatsisartut Múte Bourup Egede Samuelsen, Inuit Ataqatigiit)

og

Forslag til Inatsisartut beslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en undersøgelse, hvori mulighederne for etableringen af et monitorerings- og varslingsystem af fjeldskred kortlægges. Undersøgelsen skal indeholde en vurdering af potentielle monitorerings- og varslingsystemer, den vurderede effekt på sikkerheden af deres etablering og de økonomiske udgifter forbundet med etableringen. Særligt skal en mulig etablering i Illorsuit indgå. Undersøgelsen skal forelægges Inatsisartut senest under EM2021.

(Siumuts medlemmer af Inatsisartut)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Arbejdsmarked, Forskning og Miljø)

1. behandling

I dag skal vi drøfte en vanskelig og følelsesladet sag. Naalakkersuisut takker for de to beslutningsforslag om fremtiden for Illorsuit og Nuugaatsiaq. Det er en sag, vi har pligt til at prioritere og håndtere på allerbedste vis.

Naalakkersuisut ville gerne give de berørte borgere svar og klarhed med det samme om mulighederne for at bo trygt og godt i Illorsuit og Nuugaatsiaq. Allerhelst ville vi give de berørte borgere mulighed for at træde tilbage i hverdagen, som den var før naturkatastrofen den 17. juni 2017, hvis det var muligt. Men det kan vi desværre ikke.

Situationen bliver ulykkeligvis ikke som før. Forskellen er, at vi nu ved, at det er et farligt område at bo i. Når vi har den viden, kan vi ikke ignorere den. Det, vi *kan* gøre, er at undersøge forholdene og mulighederne grundigt og give klar besked til de berørte borgere, når vi får ny viden. Vi kan også arbejde for, at de berørte borgere har gode muligheder for at trives, hvor de er i dag. Det kan vi, og det gør vi. Vi har blandt andet sørget for nye huse, nye joller samt fiske- og fangstudstyr til de berørte borgere.

Undersøgelser viser fortsat, at fjeldsiderne i Karratfjorden er meget ustabile. GEUS har i den seneste faglige vurdering fra den 9. oktober 2020 vurderet, at de kritiske områder stadig udgør en uændret meget høj risiko for alvorlige fjeldskred og dermed ligeledes en uændret meget

høj risiko for tsunamier. Vurderingen er baseret på en række forskellige typer igangværende undersøgelser i området. GEUS vurderer også, at da der er flere kritiske områder med meget høj risiko, må det fortsat forventes, at der også efter næste større fjeldskred stadig vil være meget høj risiko for nye fjeldskred.

Grønlands Beredskabskommission har på baggrund af de opdaterede oplysninger fra GEUS meddelt, at den beredskabsfaglige vurdering fortsat er, at Illorsuit og Nuugaatsiaq samt den tilhørende del af Karratfjorden bør betragtes som fareområder.

Lad mig slå fast med det samme, hvilken betydning det har, at området er kategoriseret som et fareområde. Det betyder, at myndighederne fraråder, at man opholder sig i området. Hvis der alligevel er borgere, der vælger at bosætte sig fast i området, skal de være opmærksomme på, at de er forpligtigede til at overholde gældende lovgivning. Forældre skal ikke mindst være opmærksomme på reglerne om børns vilkår. Borgere, der flytter tilbage, må desuden påregne udgifter til renovering af boligerne, da de nu har stået tomme i lang tid. Situationen betyder også, at der ikke umiddelbart kan etableres offentlige serviceydelser i området. Det skyldes, at myndighederne har en ufravigelig pligt til at sørge for et trygt arbejdsmiljø for sine ansatte.

Den nuværende situation kan kun ændres, hvis undersøgelser – mod forventning – skulle vise, at risikoen for alvorlige fjeldskred ikke er så stor som forventet, eller hvis det viser sig, at der kan laves foranstaltninger, der gør det trygt at opholde sig i området. Af hensyn til de berørte borgere vil jeg dog med det samme være ærlig at sige, at udsigterne herfor desværre ikke ser gode ud. Den indledende undersøgelse i 2017 af mulighederne for at etablere et monitorerings- og varslingsystem viste, at det ikke ville være muligt. Ifølge eksperterne ville det være teknisk meget vanskeligt, og en flodbølge ville desuden ramme byggerne så hurtigt efter et fjeldskred på de kritiske lokaliteter, at det ikke kunne nås at advare borgerne.

Naalakkersuisut og den danske stat har som bekendt igangsat en undersøgelse af risiko for alvorlige fjeldskred i Grønland. Undersøgelsen skal systematisk afdække risikoen for alvorlige fjeldskred ved de 18 kritiske lokaliteter, inklusiv Illorsuit og Nuugaatsiaq, som GEUS udpegede i den indledende screeningsundersøgelse i slutningen af 2018. Undersøgelsen skal resultere i vurderinger af risikoen for de enkelte bosteder, som ligger i nærheden af de udpegede fjeldområder. Undersøgelsen skal også indeholde vurderinger af mulige monitorerings- og varslingsystemer, hvilket netop er det, der i særlig grad bliver efterlyst i de to beslutningsforslag, vi drøfter i dag.

Som en vigtig del af fjeldskredsundersøgelsen bliver der indsamlet data og udført feltarbejde over en længere periode. Ifølge den oprindelige plan skulle undersøgelserne laves i perioden 2019-2021. Desværre har COVID-19-situationen betydet, at det planlagte feltarbejde ikke har kunnet gennemføres i 2020. Derfor er arbejdet forsinket, og det forventes nu tidligst at kunne afsluttes i midten af 2022.

Fjeldskredsundersøgelsen er finansieret med midler fra Landskassen og fra den danske stat. Naalakkersuisut forventer ikke, at det vil kræve ekstra midler at fremskynde færdiggørelsen af den del af undersøgelsen, der skal afdække, om der kan etableres et monitorerings- og varslingsystem ved Illorsuit og Nuugaatsiaq.

På denne baggrund fremsætter Naalakkersuisut følgende ændringsforslag:

”Naalakkersuisut pålægges om muligt at fremskynde færdiggørelsen af den del af undersøgelse af alvorlige fjeldskred i Grønland, der vedrører mulighederne for at etablere et monitorerings- og varslingsystem for fjeldskred i og omkring Illorsuit og Nuugaatsiaq. Materialet skal om muligt omdeles til Inatsisartut i forbindelse med EM 2021.”